

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА НАЦРТ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИЗВОЗУ И УВОЗУ РОБЕ ДВОСТРУКЕ НАМЕНЕ

Уводне напомене

Извоз, увоз и транзит робе двоструке намене, као и пружање брокерских услуга и услуга техничке помоћи у вези са том робом, у Републици Србији су уређени Законом о извозу и увозу робе двоструке намене („Службени гласник РС“, број 95/2013) који је ступио је снагу 8. новембра 2013. године.

Овим законом су, између осталог, уређени предмет и циљ закона, услови, начин и поступак за издавање дозвола за извоз и увоз робе двоструке намене, пружање брокерских услуга и услуга техничке помоћи, установљене обавезе извештавања за учеснике у овим пословима, нормирана контрола од стране надлежних органа Републике Србије, предвиђене казнене одредбе, као и друга питања од значаја за контролу извоза и увоза робе двоструке намене.

Законом о извозу и увозу робе двоструке намене је у потпуности систем контроле извоза усклађен са европским законодавством, као и са међународним стандардима. Закон је успоставио јак систем контроле и надзора у овој области, ради остваривања и заштите одбрамбених, безбедносних и спољнополитичких интереса Републике Србије, њеног међународног кредибилитета, као и обезбеђење поштовања међународних обавеза које је преузела наша земља.

Контрола **извоза** робе двоструке у Европској унији регулисана је Регулативом 428/2009 о успостављању режима Заједнице о извозној контроли, трансферу, брокерингу и транзиту робе двоструке намене. Она спада у област „Заједничке трговинске политике ЕУ“ (Поглавље 30) и **правно је обавезујућа** за све државе чланице-дакле директно се примењује, а њене одредбе предвиђају **само контролу извоза** робе двоструке намене.

У досадашњој примени Закона као отежавајућа околност за привредне субјекте се показала обавеза контролисања увоза робе двоструке намене. Наиме, подношење захтева за издавање увозних дозвола оптерећује привреднике додатним администрирањем (прикупљањем документације, подношењем захтева, плаћањем таксе и коначно чекањем на издавање дозволе-поступак траје око 30 дана). На тај начин они губе конкурентност на тржишту. Поред тога, контрола увоза робе двоструке намене представља проблем и за стране инвеститоре који желе да улажу средства у Републици Србији, јер су изложени додатним губитком како финансијских средстава, тако и времена услед обавезе добијања увозне дозволе.

Имајући у виду напред наведено, као и чињеницу да су и експерти ЕУ (који су учествовали у припреми Закона о извозу и увозу робе двоструке намене) својевремено скретали пажњу да је европским законодавством прописано да се **контролише извоз** робе двоструке намене, а **не и увоз**, те да је питање контроле увоза ове робе или не унутрашња ствар Републике Србије, при чему је са аспекта ЕУ законодавства, довољно је да Закон и пратећи акти буду усклађени у домену **извоза** робе двоструке намене, припремљен је Нацрт закона о изменама и

допунама Закона о извозу и увозу робе двоструке намене, који би требало да одговори потребама европске, али и међународне праксе, конкурентности привредних субјеката и олакшаном инвестирању страних улагача.

На кога ће и како највероватније утицати решења у Закону

Предложена решења у Нацрту ће утицати на:

- **привредне субјекте**, јер ће их у многоме растеретити. Наиме, укидањем обавезе прибављања увозних дозвола, ослобађају се обавезе подношења захтева, чекања на добијање дозволе, а самим тим постају подједнако конкурентни са привредницима земаља региона које такође не контролишу увоз робе двоструке намене (изузев Босне и Херцеговине, али је у тој земљи закон којом ће контрола увоза бити укинута у процедури доношења);

- **стране инвеститоре**, јер на овај начин Република Србије постаје повољнија дестинација за страна улагања. Република Србија није велики извозник и увозник робе двоструке намене, али ће укидање увоза свакако допринети развоју ове области, јер ће управо стручност, повољност пословања и олакшано администрирање донети превагу у корист улагања у нашу земљу, наспрам земаља региона;

- **орган државне управе** надлежан за издавање дозвола за извоз и увоз робе двоструке намене (Министарство трговине, туризма и телекомуникација). Број издатих дозвола за увоз робе двоструке намене у 2015. години (до 1.12. ове године) износио је 145. Имајући у виду да је укупан број дозвола које Министарство изда за извоз и увоз робе двоструке намене и наоружања и војне опреме, на годишњем нивоу, оквирно око 700, укидање ово обавезе свакако би растеретило и државне службенике који раде на поступку издавања дозвола.

Какве трошкове ће примена закона изазвати грађанима и привреди (нарочити малим и средњим предузећима)

Главни циљ измене Закона о извозу и увозу робе двоструке намене је управо жеља да се растерете привредних субјеката који послују у Републици Србији. Домаћи привредни субјекти који послују са овом врстом робе су у највећем проценту друштва која се у складу са Закон о рачуноводству и ревизији („Службени гласник РС“, бр. 46/06, 111/09, 99/11-др. закон и 62/13 – др. закон) по величини сврставају у микро или мала правна лица. Непостојање обавезе плаћања таксе за издавање дозволе, укидање трошкова за прибављање докумената, њихову оверу и превођења у случајевима када је то неопходно, свакако би било корисно. Поред тога, њихово преговарање и закључивање послова са европским и међународним привредним субјектима било би олакшано услед потпуне усаглашености процедуралних питања и у делу који се односи на увоз, чиме би они могли да равноправно одговарају на потребе тржишта.

Ове измене имају за циљ и повећање броја страних инвестиција у овој области. Представници неколико великих страних компанија (данска компанија „Грундфос“, немачка „Милбауер“ и др.) у континуираном обраћању су скренули пажњу на проблеме са којима се сусрећу услед обавезе прибављања дозвола за увоз робе двоструке намене. Наиме, они који су отворили своје фабрике у Србији, за које су морали да увезу машине које се налазе на листи робе двоструке намене, или за које, да би одржавале процес производње, морају континуирано да увозе сировине од којих поједине такође спадају у робу двоструке намене, наилазе на проблем да за такав увоз сваки пут поднесе захтев за издавање увозне дозволе. Наглашавали су при томе да је Србија практично једина земља у Европи (а и шире) која контролише увоз робе двоструке намене. Све то успорава и поскупљује процес производње, што доводи до тога да улагање у нашу земљу постаје мање атрактивно за стране улагаче у овој области, што свакако на крају доводи до технолошке стагнације, али и изостанка буџетског прилива.

Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства из буџета Републике Србије. Закон који је на снази, у погледу трошкова које изискује за издавања дозволе захтева веће трошкове од оних који предстоје ступањем на снагу измена закона које се предлажу. Као што смо навели то су трошкови неопходни за прикупљање документације, њено превоз и оверу (у случајевима када је то неопходно), трошкови плаћања републичке административне таксе за издавање дозволе за увоз итд. Управо је и главни циљ подношења иницијативе за измену закона растерећење привредних субјеката од трошкова које су до сада подносили. Такође, предложене измене имаће утицаја и на повољност и атрактивност страних улагања у овој области.

Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Предложеним изменама и допунама закона ствара се повољнија средина за привредне субјекте који послују или планирају да започну пословање у овој области. Наиме, укидањем контроле увоза Република Србија у потпуности усаглашава своје прописе са прописима ЕУ, и примењује праксу земаља ЕУ и земаља региона. У таквим случајевима нема бојазни за сарадњу са привредницима РС, јер су прописи јединствено регулисани, опште познати, транспарентни са јасним законским оквирима. Као и до сада, евентуално непоштовање закона подложно је одговарајућим санкцијама, а редовно извештавање учесника у овом послу (што је законска обавеза) гарант је савесног и одговорног пословања привредника. Све напред наведено доводи до јачања конкурентности, као и унапређење пословног окружења и приступа новим тржиштима.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилике да се изјасне о закону

Закон о извозу и увозу робе двоструке намене припремало је Заједничко тело за праћење и унапређење прописа из области производње, промета, увоза и извоза контролисане робе састављено од представника Министарства одбране, Министарства спољних послова, Министарства унутрашњих послова, Министарства правде и државне управе - Управа за извршење кривичних санкција, Министарства финансија - Управа царина, Безбедносно - информативне агенције и Министарства трговине, туризма и телекомуникација. У раду на припреми закона учествовали су и експерти ЕУ.

Дана 7. септембра 2015. године, на иницијативу Министарства трговине, туризма и телекомуникација, одржан је састанак Заједничког тела за праћење и унапређење прописа у области производње, промета, увоза и извоза контролисане робе, са предлогом размотрања могућности за измену и допуну важећег закона. Чланови Заједничког тела су упознати са предложеним изменама које би се састојале у престанку контролисања увоза робе двоструке намене и брисања тих одредби из текста Закона. Закључак састанка је био да се припреми Нацрт закона са предложеним изменама и допунама, те да се упути у процедуру прибављања мишљења надлежних органа и организација у складу са Пословником Владе.

У организацији Министарства трговине, туризма и телекомуникација у Београду је дана 21. октобра 2015. године, уз подршку EXBS Програма Владе САД, одржан семинар за академске и научне институције и привреду Републике Србије под називом „Контрола извоза и увоза робе двоструке намене“. На поменутом семинару представници академских и научних институција и највећих извозника и увозника робе двоструке намене у Републици Србији имали су прилике да се упознају са важећим националним прописима у овој области – Законом о извозу и увозу робе двоструке намене и пратећим подзаконским актима, али и са новим тенденцијама у погледу измене Закона у делу који се односи на престанак увоза робе двоструке намене.

Које ће се мере током примене закона предузети да би се постигло оно што се законом предвиђа

Министарство трговине, туризма и телекомуникација ће предузимати све потребне мере у примени и праћењу спровођења Закона и других прописа донетих на основу њега у сарадњи и уз консултације са представницима Министарства одбране, Министарства спољних послова, Министарства унутрашњих послова и Безбедносно – информативне агенције.

У складу са предвиђеним изменама, донеће се одговарајући:

- Правилник о изменама и допунама правилника о обрасцу и садржају захтева за издавање дозволе, обрасцу дозволе, обрасцу и садржају сертификата и потврда који прате извоз и увоз робе двоструке намене;

- Правилник о изменама и допунама правилника о облику и садржају извештаја о извозу и увозу робе двоструке намене, пруженој брокерској услузи и техничкој помоћи.

Влада Републике Србије ће свакако у случају измена и допуна релевантне листе робе двоструке намене ЕУ, исту на предлог Министарства трговине, туризма и телекомуникација, утврдити и усагласити.

Министарство трговине, туризма и телекомуникација ће и даље континуирано вршити неопходне измене и техничка унапређења интернет странице Министарства, са циљем да информације које се на њој објављују буду прецизне и доступне заинтересованим странама.